

УДК 72.01

ВПЛИВ ДИЗАЙНУ ВНУТРІШНЬОГО ПРОСТОРУ БІБЛІОТЕК НА ЇХ ВІДВІДУВАННЯ ТА КОРИСТУВАННЯ

АБИЗОВ Вадим, ТИЩЕНКО Оксана

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
vaddimm77@gmail.com, saharniy.terrorist@gmail.com

Метою даного дослідження є визначення та розгляд на основі соціологічних опитувань та досліджень основних проблем, що впливають на зниження відвідуваності бібліотек в Україні. Спираючись на сучасні світові тенденції в сучасному дизайні та в дизайні бібліотек зокрема, виявлені та розглянуті особливості вирішення даних проблем.

Ключові слова: дизайн, внутрішній простір бібліотек, сучасні тенденції в дизайні, функціональне зонування.

ВСТУП

Публічні бібліотеки відіграють важливу роль як соціальний, культурний та освітній центр в сучасному світі. Тут кожен може знайти потрібну йому інформацію чи просто позичити книгу для читання або інші матеріали (журнали, газети та інше). Це досить популярне місце для людей, що цінують культуру та освіту. Бібліотеки пропонують різні послуги: безкоштовне надання книги та ресурсів, простору для навчання та розвитку, влаштування різних культурних заходів для дітей та дорослих. Багато бібліотек працюють над залученням нових користувачів та розвитком інтерактивних форматів навчання, таких як віртуальні тури та онлайн-курси [1]. Зокрема, під час пандемії COVID-19, бібліотеки відіграли важливу роль у наданні доступу до онлайн-ресурсів та електронних книг.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Аналіз соціологічних досліджень показав, що одною з основних проблем бібліотек України за останні 6 років є незадоволеність користувачів дизайном внутрішнього простору бібліотек. Основні скарги стосувалися похмурості та невизначеності їх інтер'єрів, незручностей щодо функціонального зонування та розташування меблів, їх некомфортні. Таким чином, основним завданням дослідження є пошук шляхів вирішення проблем дизайну внутрішнього простору сучасних бібліотек України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Питання дизайну бібліотек завжди цікавило людей, особливо у XXI столітті. Розвиток цифрових технологій та сучасні естетичні вподобання споживачів змінюють людське уявлення про бібліотеки. Так, аналізуючи результати опитувань за останні 6 років, можна з впевненістю сказати, що понад 50% відсотків опитуваних людей відвідують бібліотеки досить таки

регулярно. Проте цей відсоток знизився у порівнянні з 2018 роком, де він становив понад 73%. В чому ж проблема? Ті ж самі опитувачі зазначають, що українські бібліотеки не мають чіткого розподілення їх простору на конкретні зони, меблі розташовані хаотично та незручно, а сам дизайн інтер'єрів не дуже привабливий.

Одним з основних кроків вирішення даної проблеми є правильне розмежування бібліотечного простору на певні функціональні зони, які не будуть заважати одна одній. Проте, слід зазначити, що традиційних і звичних для бібліотек зони читання та зони книгосховища на сьогоднішній день вже недостатньо. Набувають популярності різні тенденції щодо складу приміщень та організації простору бібліотек [2]. Тому, враховуючи світовий досвід у проектуванні бібліотек, варто додати до їх складу рекреаційну зону, зону з невеличким кафетерієм, де відвідувачі зможуть скуштувати каву або чай та інше. Наприклад, у 2020 році вийшла стаття «Чотири простори бібліотек: інноваційна модель діяльності» [3], де було представлено такі простори: простір для спілкування, простір для натхнення, простір для навчання та простір для творчості. Також, одним з цікавих рішень є додавання до простору бібліотеки невеличкої зони для коворкінгу. Так як через пандемію, а зараз ще і через війну, попит на роботу дистанційно зростає, люди все частіше шукають місця, де можна попрацювати та розслабитись.

Створення гармонійного внутрішнього середовища інтер'єру має значний вплив на користування бібліотекою, оскільки він впливає на зручність та комфорт користувачів, а також на ефективність роботи бібліотекарів. Так, бібліотека з сучасним дизайном та правильно організованим простором буде сприяти раціональній орієнтації у середовищі закладу та створювати приємне перше враження, що буде заохочувати відвідувати дану бібліотеку частіше. Використання таких композиційних засобів як масштабність, пропорційність, підпорядкування приміщень та художніх компонентів інтер'єру впливає на створення зручної та комфортної атмосфери для користувачів бібліотеки. Суттєвим є наявність добре продуманої системи освітлення в бібліотеці, яка забезпечує можливість сконцентруватися на навчанні та читанні. При цьому важливу роль відіграє природне освітлення. Природне освітлення є важливим фактором для забезпечення комфортного та здорового середовища. Забезпечення достатньої кількості природного освітлення в бібліотеці та вільний доступ до нього позитивно впливає на настрій та здоров'я користувачів.

Правильне використання та поєднання кольорів теж впливає на настрій та емоції користувачів. Яскраві та живі кольори, особливо у вестибюльній та рекреаційній зонах можуть створювати позитивні враження від відвідування бібліотеки. Відповідний вибір кольору може сприяти підвищенню настрою та стимулювати навчання та читання. Для зосередження при роботі з літературними джерелами більш доцільним є використання більш стриманих кольорових гам з використанням світло-блакитних та зелених кольорів.

Не менш важливим засобом гармонізації інтер'єру бібліотеки є її предметно- просторове наповнення. Якщо бібліотека обладнана комфортними

стіллями, столами, приладами освітлення, обладнанням тощо, то користувачі будуть більш схильні відвідувати та користуватися послугами бібліотеки. Меблі для відпочинку, такі як м'які дивани або крісла, можуть стати зручними місцями для відпочинку та релаксації. Раціонально запроектовані та розміщені книжкові стелажи в інтер'єрах бібліотек дозволяють співробітникам більш ефективно організовувати книжковий фонд та забезпечувати швидкий доступ до потрібної інформації. Це сприяє економії часу не лише бібліотекарів, але й відвідувачів, які прийшли в пошуках нової для себе інформації.

Враховуючи зростаючу в останні роки тенденцію екологічності, популярним стає використання природних матеріалів (дерево, камінь, кераміка, метал), що разом із використанням світлих кольорів та природного освітлення дає можливість створити природну та затишну атмосферу, що сприяє продуктивній роботі та релаксації.

ВИСНОВКИ

Дизайн інтер'єру є важливим фактором, який впливає на користування сучасними бібліотеками, тому при проектуванні та вдосконаленні бібліотечного простору варто звернути увагу на цей аспект. Користувачі віддають перевагу бібліотекам зі зручним та привітним середовищем, яке включає в себе ергономічні меблі, приємне освітлення, зручну навігацію та зручні простори для роботи та відпочинку.

Отже, дизайн інтер'єру бібліотек впливає на багато аспектів їх роботи та відвідування. Це підтверджують не тільки дослідження але й реальні приклади реалізації нових дизайнерських концепцій у бібліотеках. Проектування з урахуванням потреб та інтересів користувачів може зробити бібліотеку більш доступною та привабливою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горвий В. Бібліотеки оновлюваного суспільства: деякі тенденції та особливості розвитку. *Бібліотечна планета*. 2006. № 3. С. 27–30.
2. Глуха М. А. Сучасні тенденції організації бібліотечного простору. Архів кваліфікаційних робіт. 2020.
3. Бруй О., Бояринова О., Лугова Л. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності. Українська бібліотечна асоціація, 2020.

ABYZOV V., TISHCHENKO O.

THE INFLUENCE OF LIBRARY INTERIOR SPACE DESIGN ON THEIR VISITATION AND USE

The purpose of this study is to identify and consider, on the basis of sociological surveys and research, the main problems affecting the decrease in library visits in Ukraine. Relying on modern world trends in modern design and in the design of libraries in particular, the peculiarities of solving these problems are identified and considered.

Key words: *design, interior space of libraries, modern trends in design, functional zoning.*